

Секція: ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

УДК 32

Борейко У. – ст. гр. БК-11

Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя

ВЧЕННЯ ПРО САНСАРУ В ДАВНЬОІНДІЙСЬКІЙ ФІЛОСОФІЇ

Науковий керівник: ас. Габрусєва Н.В.

Світоглядні уявлення давніх індійців, їх культура, традиції тісно пов'язані з вченням про переселення душ, яке прийнято називати сансарою.

Сансара (дав.- інд. *sansara* – «блукання», перехід через різні стани, кругообіг, проходження) – означає мирське буття, зв'язане з ланцюгом народжень і переходів з одного існування в інше. Це реінкарнація, повторні переродження, коли безтілесне начало індивіда після розпаду однієї тілесної оболочки з'єднується з другою. Вчення про сансару лежить в основі інших характерних рис індійської культури – закону карми (обумовленості людського життя попередніми існуваннями) та кастового поділу. Відповідно до того, наскільки чесно та сумлінно людина виконує свої обов'язки в цьому житті, визначалася можливість покращення чи погіршення її становища в майбутньому існуванні.

Відповідно, дане вчення стало центральним питанням розробки філософських шкіл давньої Індії, як ортодоксальних (тих, що базуються на Ведичній літературі – напр. веданта, санкх'я, н'я, йога і т.д.), так і не ортодоксальних (буддизм, джайнізм).

Вчення про Сансару розділяється всіма напрямками, окрім чарвака-лакаята. Взагалі назва цієї школи є синонімом матеріалізму в давній Індії. Її представники вважають що душа є властивістю матеріального тіла, і після фізичної смерті основні елементи, які складають це тіло (вода, вогонь, земля та повітря) зливаються з відповідними елементами, навколишнього середовища. Душа, як властивість що виникла внаслідок специфіки їх поєднання не має самостійного існування.

Саме поняття Сансари різними філософсько-релігійними напрямками пояснюється неоднозначно. Сансара може мати кінець – нірвану. Щоб досягти нірвани потрібно вийти за межі Сансари. Здавалося б це і є мета будь-якого індійця. Та ні. Буддисти Махаони і філософи-даоси стверджують, що нірвана досяжна лише тоді, коли її не бажають. Бажати – означає робити вибір, а вибір – це робота інтелекту, в той час як нірвана по ту сторону інтелекту.

Вчення про переселення душ вважається характерним для Східної культури, проте не слід забувати що воно набуло широкого розповсюдження і в Західній Європі. Починаючи з Античного періоду багато мислителів були його прихильниками, наприклад філософ Піфагор говорив про те, що пам'ятає свої попередні існування. Як не дивно, багато еретичних течій в християнстві також визнають переселення душ.

На сьогоднішньому етапі вчення про Сансару є настільки ж актуальним в Індії, як і багато століть тому. Звертаючи величезну увагу на історію становлення культурної традиції, сучасні філософські напрямки виходять з основних положень вчення про переселення душ. А практичні навички цієї релігійно-філософської традиції виходять далеко за межі країни, але слід пам'ятати, що це не просте захоплення, а спосіб життя, своєрідна релігія зі уставленими давніми традиціями і серйозний вибір для людини, особливо не цієї віри.